

AGH

Oznaczanie pierwiastków ekotoksycznych w gazach pochodzących ze spalania węgla

Faustyna Wierońska-Wiśniewska, Dorota Makowska, Andrzej Strugała

AGH, Wydział Energetyki i Paliw, Katedra Technologii Paliw

Zakopane, 13-16.10.2019

Konkluzje BAT dla dużych obiektów energetycznych

Zaostrzenie norm emisji CO₂, NO_x, SO₃ i pyłów.

Wprowadzenie norm emisji **Hg**, HF, NH₃.

Zaostrzenie norm emisji pierwiastków ekotoksycznych dla współspalania odpadów.

Monitorowanie emisji do powietrza **BAT 4** (As, Cd, Co, Cr, Cu, Hg, Mn, Ni, Pb, Sb, Se, Tl, V, Zn) wg *EN 14385, EN 13211, EN 14884*.

Charakterystyka paliwa **BAT 9** (As, Cd, Co, Cr, Cu, Hg, Mn, Ni, Pb, Sb, Tl, V, Zn).

Konkluzje BAT dla dużych obiektów energetycznych

Parametr	Paliwo/Proces/Rodzaj obiektu energetycznego spalania	Całkowita nominalna moc cieplna dostarczona w paliwie obiektu energetycznego spalania	Minimalna częstotliwość monitorowania
Metale i metaloidy z wyjątkiem rtęci (As, Cd, Co, Cr, Cu, Mn, Ni, Pb, Sb, Se, Tl, V, Zn)	Węgiel kamienny lub brunatny, biomasa stała lub torf, kotły i silniki opalane HFO lub olejem napędowym	Wszystkie wielkości	Raz na rok
	Współspalanie odpadów	< 300 MW ≥ 300 MW	Raz na sześć miesięcy
	Obiekty IGCC	≥ 100 MW	Raz na rok
Hg	Węgiel kamienny lub brunatny, w tym współspalanie odpadów	< 300 MW	Raz na sześć miesięcy
		≥ 300 MW	Ciągle
	Biomasa stała lub torf	Wszystkie wielkości	Raz na rok
	Współspalanie odpadów z biomasą stałą lub torfem	Wszystkie wielkości	Raz na trzy miesiące
	Obiekty IGCC	≥ 100 MW	Raz na rok

Oznaczanie pierwiastków ekotoksycznych (PE) w gazach spalinowych

Manualne

- 30B (US EPA)
- ASTM D 6784-02
- EN13211
- 29 (US EPA)
- EN 14385

Automatyczne

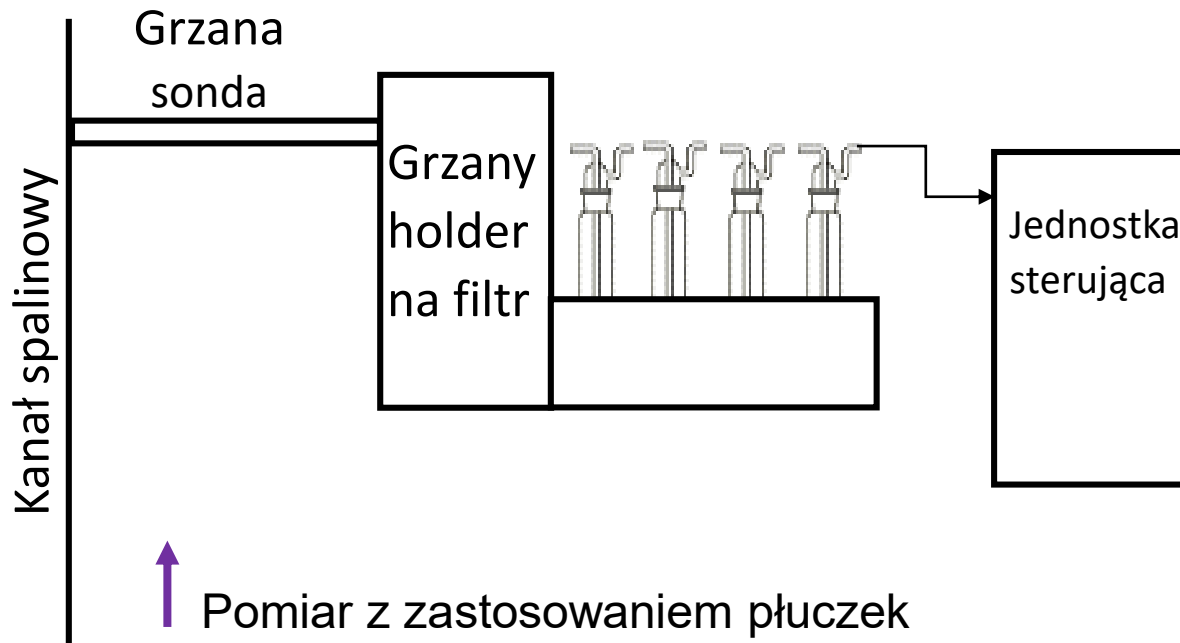
- ASP (np. metoda oparta na mokrej redukcji chemicznej i ciągłym oznaczaniu Hg za pomocą spektrofotometru),
system Hg-CEMS
(Continuous Emissions Monitoring Systems)

Manualne metody oznaczania Hg w gazach spalinowych

Parametr	EN 13211	ASTM D 6784-02	Metoda 30B
Rodzaj oznaczanej rtęci	Hg _{tot}	Hg _{ash} , Hg ²⁺ , Hg ⁰ , Hg _{tot}	Hg ²⁺ , Hg ⁰
Zakres oznaczanych stężeń Hg	0,001 mg/Nm ³ – 0,5 mg/Nm ³	0,5 µg/Nm ³ – 100 µg/Nm ³	Nie podano
Warunki prowadzenia procesu	Izokinetyczne Układ wymaga grzania	Izokinetyczne, Układ wymaga grzania	Układ nie wymaga dodatkowego grzania
Wychwyt Hg	filtr + zestaw płuczek absorpcyjnych (KMnO ₄ +H ₂ SO ₄ lub K ₂ Cr ₂ O ₇ +HNO ₃)	filtr + zestaw płuczek absorpcyjnych (KCl; HNO ₃ +H ₂ O ₂ ; KMnO ₄ +H ₂ SO ₄)	Pułapki z sorbentem (np. węgiel aktywny modyfikowany halogenkami)
Dodatkowe wymagania	Określony skład gazu. Metoda referencyjna dla systemów ASP	Metoda referencyjna dla systemów Hg-CEMS	Metoda referencyjna dla systemów Hg-CEMS (faza gazowa)

Manualne metody oznaczania Hg w gazach spalinowych

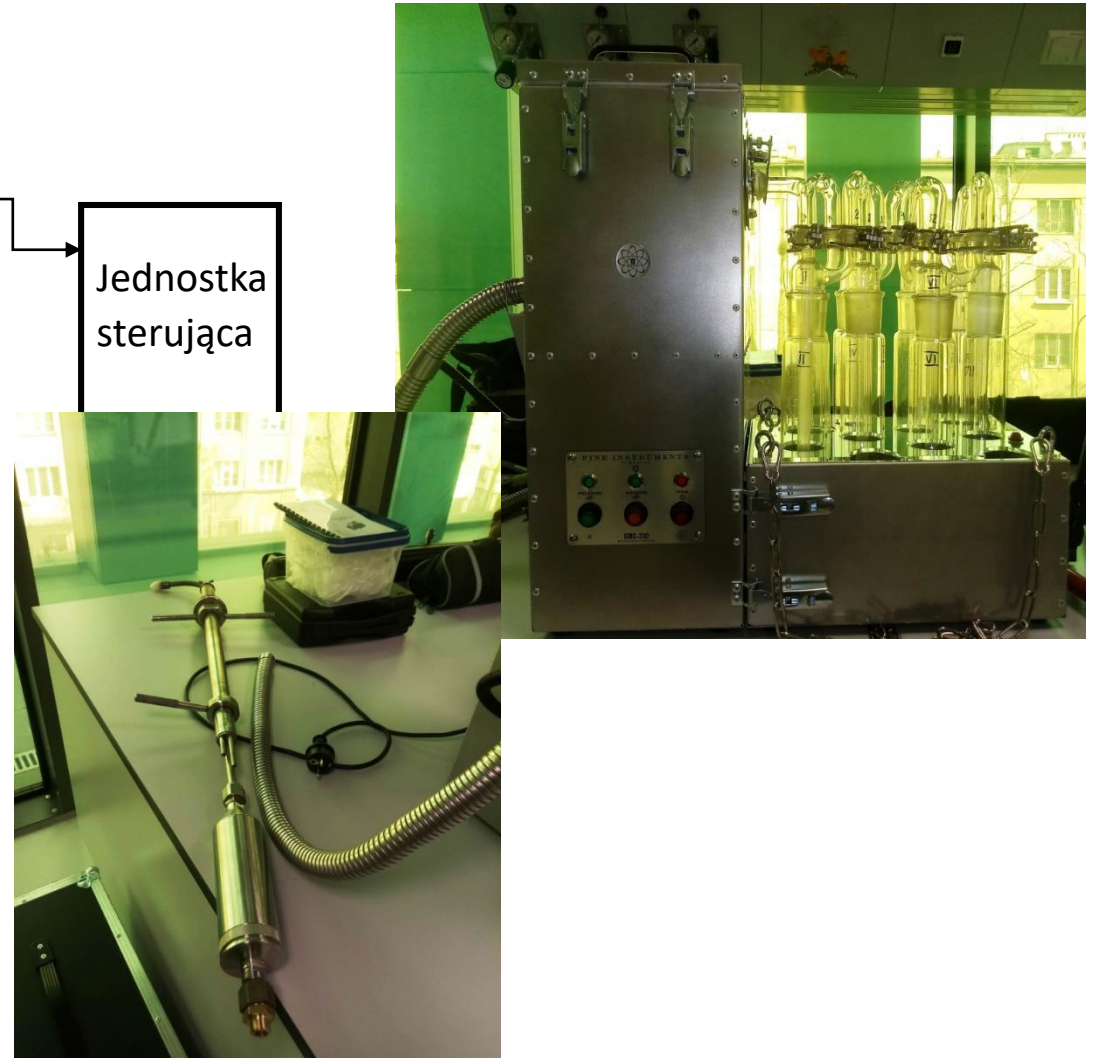
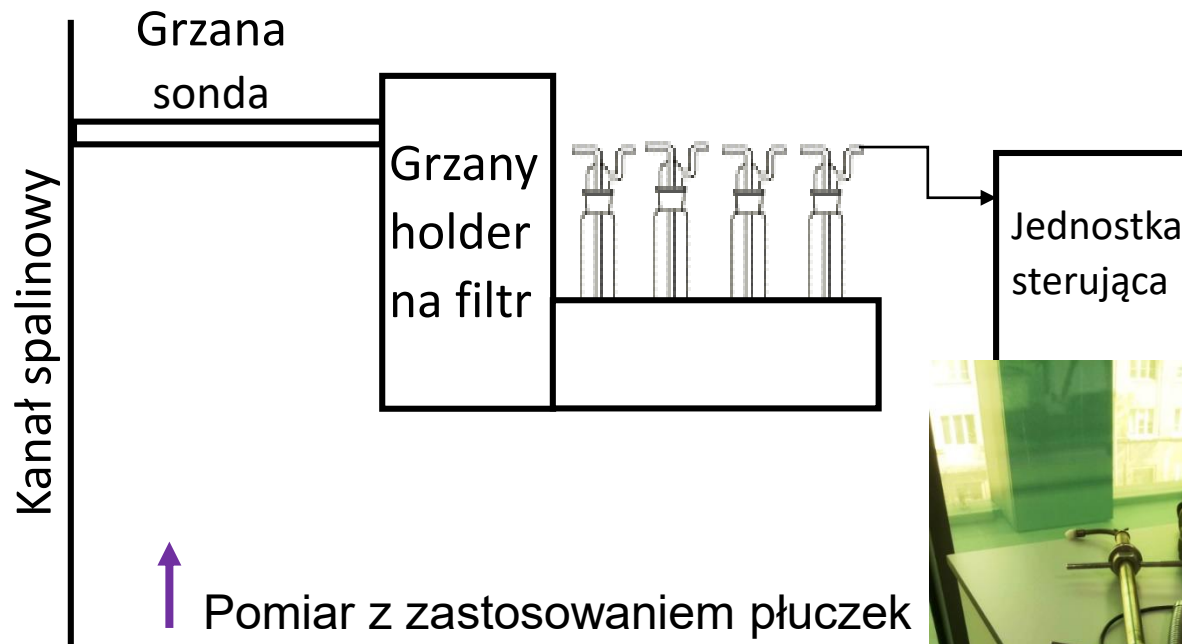
Pomiar z zastosowaniem
pułapek z sorbentem

<https://www.apexinst.com/product/mercury-30b-system>

Manualne metody oznaczania Hg w gazach spalinowych

» *Automatyczne Systemy Pomiarowe - ASP:*

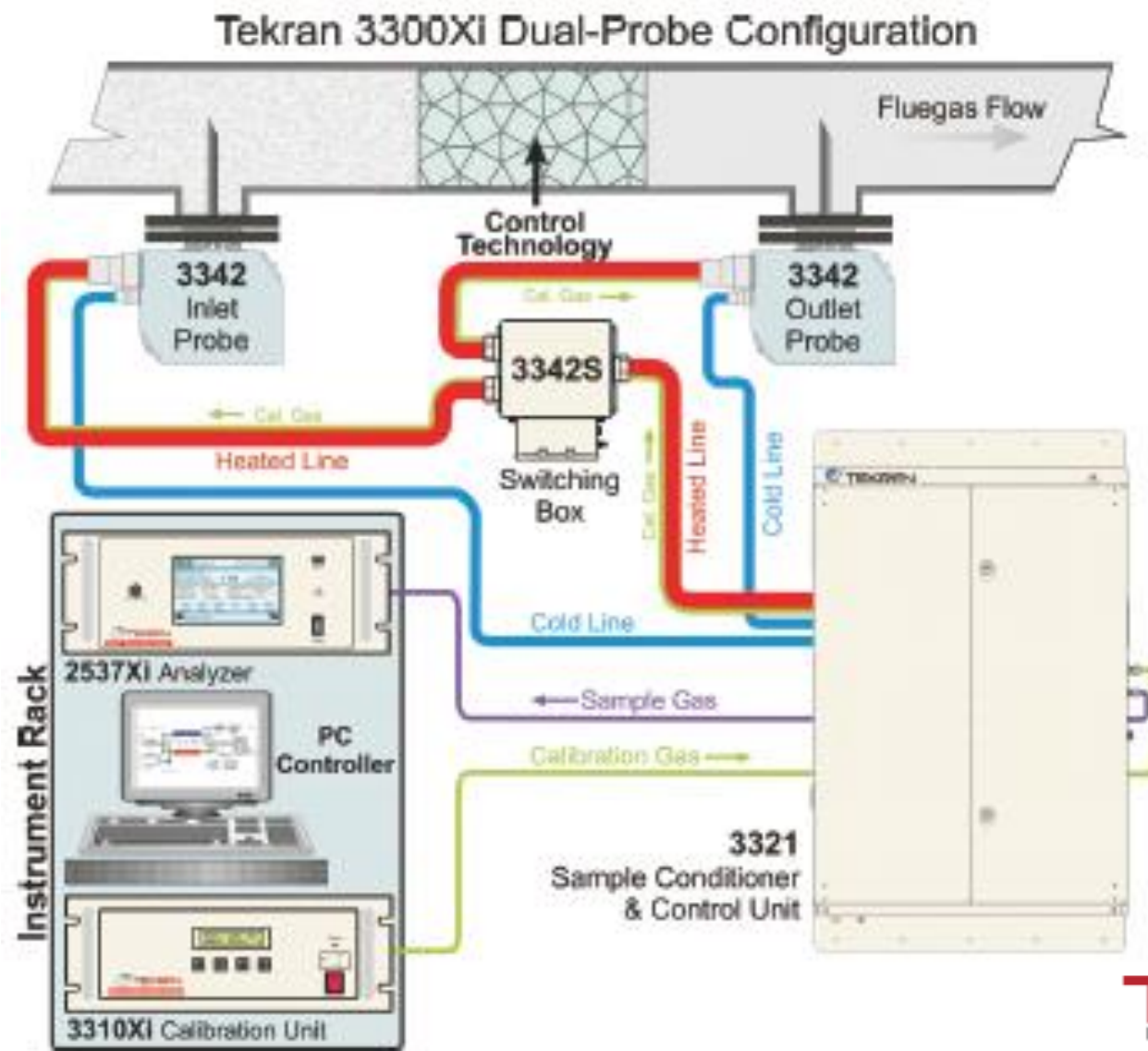
- QA/QC: EN 14181, EN 14884
- metoda referencyjna: EN 13211
- certyfikacja ASP: EN 15267

» *Mercury Continuous Emission Monitoring System - Hg-CEMS*

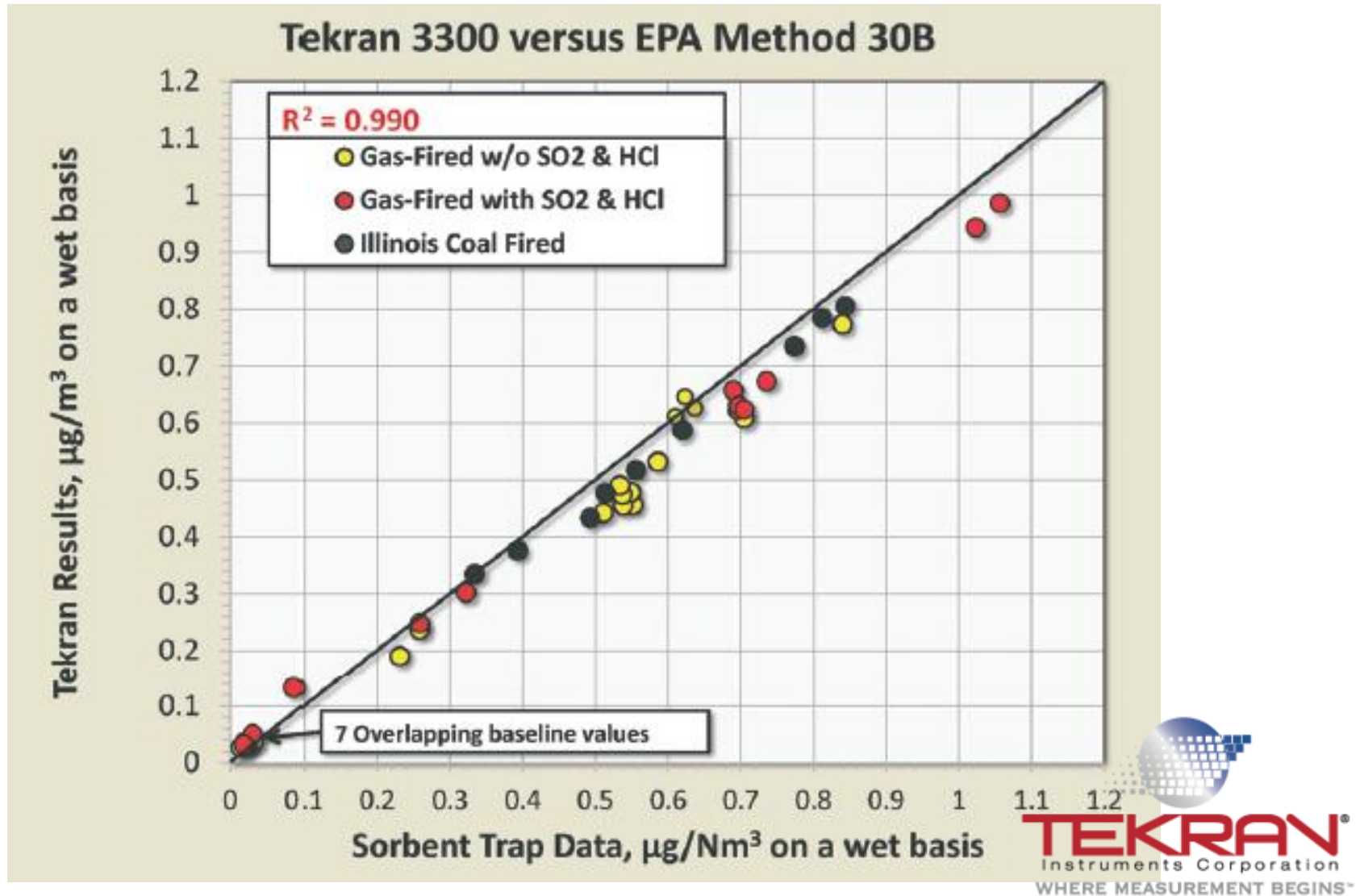
- QA/QC: EPA Proc. 5
- Testy certyfikujące: PS 12A i 12B
- Metoda referencyjna: EPA 29, 30A, 30B lub ASTM D6784-02

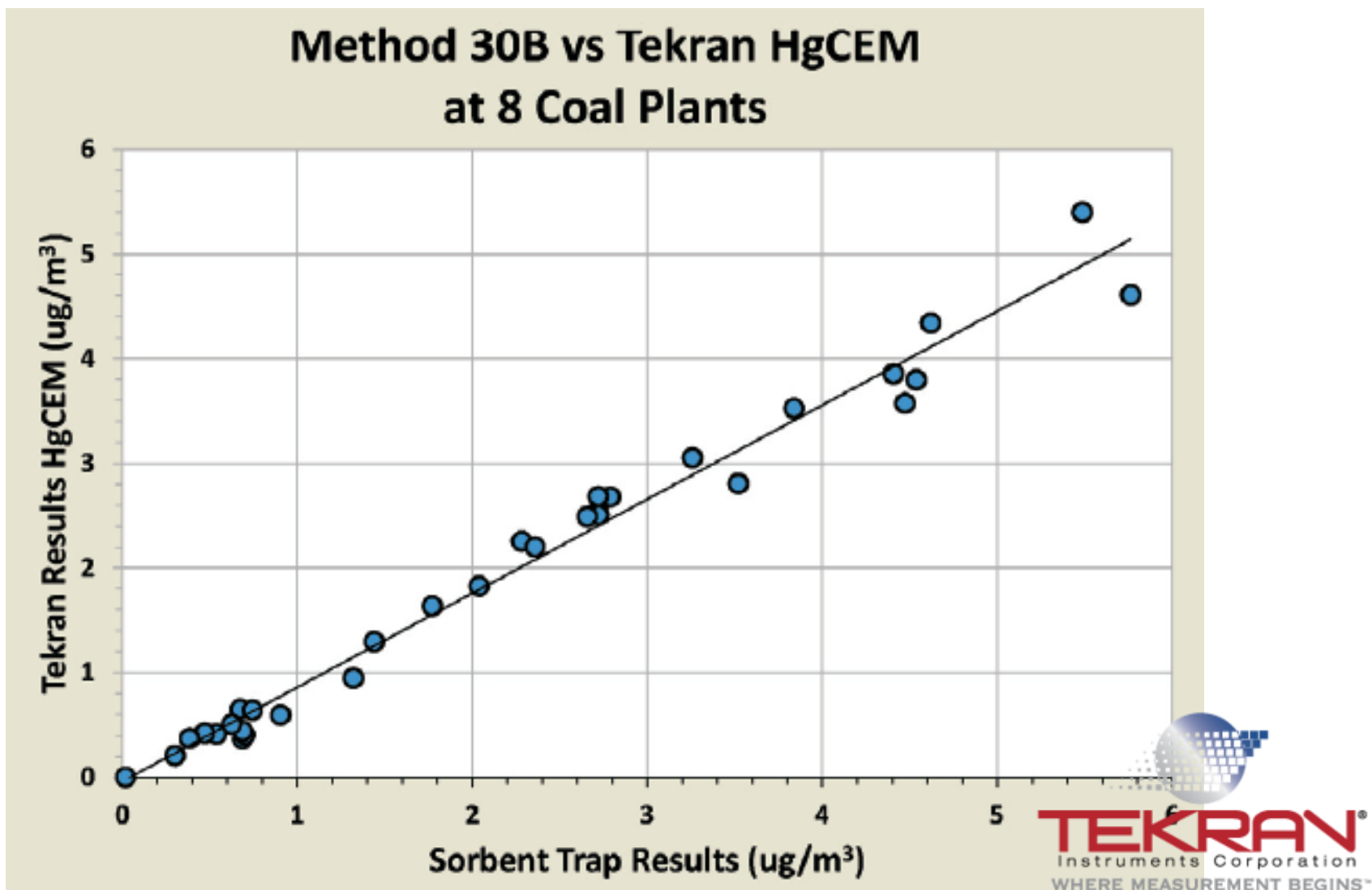
Schemat Hg-CEMS

Schemat Hg-CEMS

Schemat Hg-CEMS

Manualne metody oznaczania PE w gazach spalinowych

EN 14385

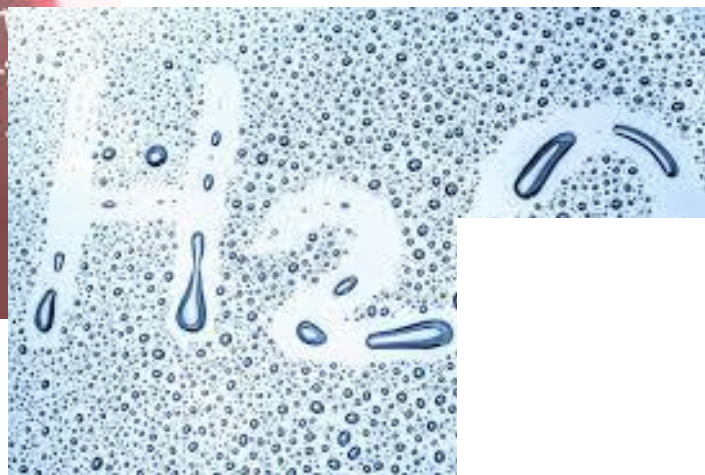
3,3%
 HNO_3 +1,5%
 H_2O_2

Określony skład
gazu, m.in: SO_2 ,
 NO_x , O_2 , CO_2

Metoda 29
(US EPA)

5% HNO_3 +10%
 H_2O_2

Parametry wpływające na oznaczanie pierwiastków toksycznych w spalinach

- Z początkiem roku 2021 wprowadzony zostanie wymóg monitorowania pierwiastków ekotoksycznych bezpośrednio w gazach spalinowych przy użyciu znormalizowanych metod.
- Dobór metody będzie uzależniony od częstotliwości pomiarów, informacji jakie chcemy uzyskać oraz parametrów spalin.
- Na poprawność pomiaru ma wpływ szereg czynników, m.in. temperatura gazu i układu pomiarowego, zawilgocenie gazu oraz zastosowanych odczynników.

Dziękuję za uwagę

Faustyna Wierońska-
Wiśniewska

12 617 26 08

wieronsk@agh.edu.pl